

(המשך מעמוד 7)

כאותן הארצות המעטות שבהן בלטו שליטים ככוח אישיותם, הם בלטו אך לרעה.

אינדירה גאנדי, בתו של אחד האישים המזהירים של הדור הקודם, ג'והארלאל נהרו, הנושאת את שמו של אחד הגיבורים הגדולים של המאה ה-20, הצטיינה רק בחיסול דפוסייהמישל הדמוקרטיים. בעיקבות שערוריה פוליטית אישית, עזרה וקטנונית, העבירה גאנדי את ארצה למחנה הדיקטטורות.

רק מדינה קטנה ובלתי-חשובה מאד יכולה להרשות לעצמה שליט כה סגנוני כמו אידיאמין דאדא, מארשאל בחסד-עצמו, נשיא האירגון לאחדות-אפריקה, אשר בידר, הבחיל, שיעשע והדהים את העולם של תשל"ה.

פחות שינאה ויותר רחמנות עוררה איזבל פרון, שהקאריירה שלה התחילה בהיכרות מיקרית עם דיקטטור-מודח במועדון-לילה. דרכה נמשכה בהחזרת הדיקטטור לשלטון ובחירתה כסגנית-הנשיא, והגיעה לשיאה עם מות השליטה-מוחזר, והכרתה כנשיאה. כלכלת מדינתה התמוטטה, המערכת הפוליטית התפרקה, בן-חסותה ומאהבה גורש מן הארץ יחד עם פמליית אנשי-שלומו. בסוף השנה נלחמה איזבל הקטנה בהיסטריה גוברת על זכותה להסתלק מארגונינה ולחזור לחיים של אלמוניות.

● חפקיד ללא גיבור

ה מרחב אשר כטבורו שוכנת מדינת-ישראל לא חרג מן התהליך הכללי. מעטים האנשים שהשפיעו על העולם של תשל"ה יותר מאשר השאהיני-שאה, מלך-

האנטי-גיבור: יאסר עראפאת בוועידת-הפיסגה בריבאט

המלכים של איראן, מוחמד ריזא פאהלאווי, אבי מהמכת-המחירים של הנפט. אולם גם המיליארדים שזרמו אל אוצרו לא יכלו להספיק אישית לדמות היסטורית. בסעודיה השכנה נרצח המלך פייצל, שהיה מזיגה מוזרה של קנאי דתי ואיש-עסקים ממולח. רבים ראו בו גיבור מאחרי-הקלעים, אחד מאבות מלחמת יום-הכיפורים.

במקומו בא אנטי-גיבור טיפוסי: המלך חאדל החלוש, איש קטן על הר חביות-הנפט. רבים רצו להעניק תדמית הירוואית או שטנית למנהיג התנועה הפלסטינית. יאסר עראפאת, הוא נחל השנה שני הישגים מדיניים מרשימים. תחילה זכה בהכרה בילעדית בוועידת-הפיסגה הערבית בריבאט. לאחר-מכן הוזמן ברוב כבוד לגאום לפני עזרת האו"ם, ונתקבל בתרועות ממושכות, כגיבור עולמי.

אולם ככל פעם שאלומות-האור של זרקורי-ההפירסום שטפו את עראפאת, הוא נתגלה כאנטי-גיבור טיפוסי: מנהיג זהיר, סולידיקאי ממוזק המפספר בין סלגי מחנחו, איש המסתיר יעדים מתונים מאחורי מסך של סיסמות קיצוניות.

אישה-השנה תש"ז, גמאל עבד-אל-נאצר, כתב בשעתו, בספרו הפילוסופיה של המחפכה, ששיחרור העולם הערבי הוא "תפקיד המחפש גיבור". הוא עצמו היה גיבור כזה: מנהיג כאריזמטי, שהקסים את כל הזרים שבאו להכירו, ששילחב מיליוני ערבים בנאומיו הסוחפים, שפקד על צבאו בשתי מלחמות. הוא מת כמנהיג שנכשל.

במקומו בא אדם חפרי-כאריזמה, נואם משעמם, המשוזק כל כישרון וחשמו המונים ודרתק עמים במחוזות דרמתיות, תכסיפן שוקק ומחשבן. אולם אנוואר אל-סאדאת הצליח במקום שנכשל קודמו ומורו. הוא פתח במלחמה שהטביעה את חותמה על תשל"ד. הוא ניצח בקרב הראשון בזירה הצבאית, ונחל ניצחון מרשים בזירה המדינית. במשך כל שנת תשל"ה הצליח למנוע קיסאון.

● לא אל, לא מלך, לא גיבור

ישראל היא מדינה חריגה מבחינות רבות, והיא רוצה להיות חריגה. אולם לגבי חתופעה של שילטון האנטי-גיבורים, היא הלכה בתלם העולמי. אישה-השנה של תשל"ה לא היה מנהיג היסטורי, כמו דויד בן-גוריון, איש השנה של תשכ"ג ותשכ"ה. הוא לא היה גבר כאריזמטי כמו משה דיין, אישה-השנה של תשי"ז ותשכ"ז. הוא לא היה דמות מלכותית כמו גולדה מאיר, אשת-השנה של תשל"ב. הוא לא היה דמות סגנונית כמו אריק שרון, אישה-השנה של תשל"ג. אישה-השנה של תשל"ח — האיש שקבע את דמותה, מעשיה וי מחודיה של ישראל בשנה זו, יותר מכך אדם אחר — היה האנטי-גיבור בה"א הידיעה.